

Tiskarna Dragotin Hribar, Ljubljana. Ta knjiga obsega del zgodovine našega narodnega trpljenja, in nikdo, ki čuti za narod, se ne bo ozrl vanjo, da bi mu ne zaščitavalo sreč. To je odlomek one velike drame, ki se odigrava na slovenskih tleh od Karla Velikega pa do današnjega dne in ki pomeni obupen boj slabejšega proti močnejšemu. Mi želimo samo, da bi naši odvetniki ne odjenjali v boju, ki so ga začeli, da bi še radajje zvesto pazili na to, da se odpravijo kričeče krivice, ki jih trpe naši koroški bratje v vsakem pogledu, še nadalje nastopali z onim pogumom, ki so ga pokazali to pot, kadar treba zavrniti počlepni napad na naravne pravice našega naroda. Koroška dežela je zlasti v slovenskem delu tako krasna, da bi morali napeti vse sile, da zajezimo ondi bolj in bolj napredajoče raznarodovanje. Če kje, je ondi res škoda vsake pesti prsti! A da se majhen, le dobrih stotisoč duš broječi narod ne more uspešno braniti milijonom, ki pritiskajo manj, je jasno, in zato jisti moramo pomagati mi drugi, zato je tuži popolnoma umesno, da so se dvignili odvetniki vseh slovenskih pokrajin, ko je šlo za to, da se odvrne eden najtrivolnejših, eden najostudnejših napadov, ki jih pozna žalostni momentov itak prebogati boj koroških Slovencev zoper nenasitno Germanstvo!

Slovensko-amerikanski Koledar za prestopno leto 1904. Izdal je založilo uredništvo „Glossa Naroda“, X. letnik. New York. Cena 25 centov. Ta našim v Ameriki živečim rojakom namenjeni koledar spominja nekoliko na koledar družbe sv. Mohorja, samo da je manjši po obliki in obsegu. Razen navadnega, v koledar spadajočega gradiva se nahaja v tujem mnogo zabavne in ukovite, tesne in harmonične, deloma izvirne, deloma prevedene tvarine. Koledar je bogato ilustrovani.

Spisi Krištofa Šmida, poslovenjeni mladini v zabavo in poduk. XIII. zvezek. „Sveti večer.“ Novo mesec. Tisk in založba J. Krajeva nsl. 1903. Cena 3.

Lopudska sirotica, fragmenat Petra Preradovića, dopjevalo Stjerko Ilijic. Cena 60 h. Donja Tuzla. Tisk I. Schürmachera. 1903. O tej knjigi izpregovorimo prišično kaj več.

Literatura česká devatenáctého století. Dej I. Od Dobrovskega do Jungmanove pesniške šole. Dej II. Od Poláka do Erbena. Napisali: Hanč, Jakubec, Machal, Kamper, Niederle, Vlček. — Dve leti že izhaja to znamenito skupno delo najboljših českých literačních zgodovinrjev v manjších sešitkih. Ravnokar je izšel konec drugega dela. Vsaka cílegova stran nam spričuje o obsežnem znanju in razumevanju tvarine. Avtorji izkušajo prodati pionirjem české književnosti do dna duše, in priznati se mora, da z uspehom. Skakajo nam z živimi barvami: njih značaje in življenje, zasledujejo smeri idej, ki so vplivale na njene, in zraven podajajo kritičen pregled njih delovanja.

Drugi del opisuje dobo, ki bi jo mogli nazivati začetek klasične književnosti češke. Na vseh toriščih se začenja živahnješje gibanje, število talentov raste. V pesništvu prva doba ni imela večjih duhov, v drugi dobi stopajo na pozorišče večji talenti, katerih dela vplivajo na ves slovanski svet; to so zlasti Kollár, Čelakovský in Erben. Tudi v dramatični poeziji se javlja napredek, a znatno manjši; najboljša na tem polju sta Klicpera in Tyl. V zgodovini literature in zgodovine slovanske stopata po poti Dobrovskega in Jungmannia Šafařík in Pašacký. Glavno težišče književnosti v tej dobi je še vedno narodnostna in vseslovanska ideja, katere smer je okreplil poleg Haake, Linde in Jungmanna zlasti Kollár s svojimi pesnimi.

Literatura češka XIX. stoletja je res verna slika silnega dela mož, ki so se po težkih bojih: kljub neprijaznini političnim odnosjem: dvignili na to stopajo, ki

jo zavzemajo v zgodovini češke književnosti. Mnogi izmed njih, n. pr. Safařík in Čelakovský, so žrtvovali svoj imetek za narodnostno idejo. In ta občudovanja vredni boj čeških buditeljev za kulturno povzdrogo naroda so nam posamezni pisatelji krasno opisali. Priporočila vredna knjiga češčine zmožnim Slovencem je pisana v jako lepem, lahko umljivem slogu.

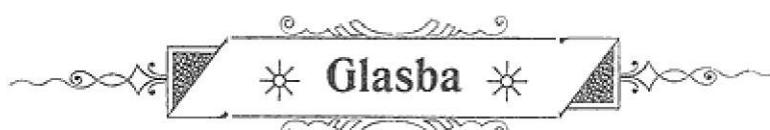
Janko Pretnar.

Časopis Musea království českého 1903. Redaktoři: Frant. Kvapil, Čeněk Zibert. Ročník LXXVII. V Praze. Nakladem musea království českého. V komisi knihkupectví Fr. Řivnáče.

Nitriansky politický trestný process. Politicka uvaha. Spracoval dr. Julius Markovič, praktický lekár v Novom Meste nad Váhom. Turčiansky Sv. Martin. Tlačen Knihtlačiarsko-účastinárskeho spolku. Nákladom spisovateľovým. 1903. 8°, 254 str. (Nitranski politični kazenski proces. Politična razprava. Izdelal . . .) — Kdor hoče prozreti narodno trpljenje Slovakov, naj čita to knjigo, ki stane le 1 K.

E—s.

Emanuel šl. z Lešehradu: Průseky. Kritických skizz řada II. Praha 1903. Nákladem knichkupectví Edvarda Weinfurtra v Praze. Cena? Prilično o knjižici morda kaj več.

Koncert Jaroslava Kociana. Z znamenitim uspehom se je uvedel v Slovence Jaroslav Kocian na koncertnem odru, ki mu ga je priskrbela „Glasbena Matice“ kot protektorica slovanskih umetnikov glasbenikov. Uspeh, ki ga je žel Kocian v Ljubljani, in prisrčna hvaležnost, ki se je javila do vrhunca navdušenja, sta mogla zadovoljiti i njega, ki je na svojem umetniškem potovanju po svetu laskavega priznanja že vajen, čeprav je še mlad, zelo mlad, šele 21 let star koncertant. Pohajajoč iz iste mojstrske šole praškega učitelja vzornika, prof. Ševčika, kakor eno, dve leti starejši njegov kolega, virtuož Jan Kubelik, uživa Kocian z letem vred sličen renomé, ki mu siplje že pred nastopom cvetje, ki glasi že naprej občinstvu njegovo slavo in ki mu pridobiva sproti simpatije. S svojo neoporekljivo vzorno in blestečo virtuoznostjo je znal Kocian opravičiti dobro glas, ki se o njem širi, znal je buditi radost in ono zadovoljstvo, v katero zaziblje človeško dušo vsaka popolnost in sigurna gotovost. Veliki učinek, ki ga je dosegel Kocian s proizvajanjem prisrčno pevajočega Paganinijevega D-dur koncerta, je le dopolnjeval v naslednjih točkah programa, ki mu je nudil v Bacha ariji in preludiju, v Ševčíkovi fantaziji na češke narodne in v drugih manjših skladbah Dienzla, d' Ambroisa in Spiesa priliko, izkazati se ne le kot virtuoza, marveč tudi kot čutečega muzika. Bil je primoran utešiti svoje občinstvo z dodajanjem novih skladb. Posebno priznanje je naklonilo občinstvo ljubeznivi in zanimivi skladbi Oskarja Dienzla „Prelja“, počastilo je ž njim komponista, ki je bil hkrat spremljevalec Kocianov. Dobro razpoloženje je bilo uspeh koncertnega večera, s katerim sta mogla biti kakor občinstvo tako tudi koncertant zadovoljna.

Dr. V. Foerster.